15/03/2024

Η αγιαστική δύναμη της Εκκλησίας

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Μάνης

- **Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μάνης κ. Χρυσοστόμου Γ’**

Ἐκεῖνο, τό ὁποῖο ἀδυνατοῦν νά κατανοήσουν ἀρκετοί ἄνθρωποι σήμερα, εἶναι τό μυστήριο τῆς ἁγιότητας, πού μυσταγωγεῖ αἰῶνες τώρα, ἡ Ἐκκλησία. Τό μυστήριο αὐτό εἶναι ἕνα μεγαλεῖο τῆς δωρεᾶς τοῦ Θεοῦ στόν μετανοοῦντα ἄνθρωπο. Γιατί κάθε ἄνθρωπος ἔχει ἔκτυπο τόν ἠθικό κανόνα τῆς πραγμάτωσης τοῦ «καθ’ ὁμοίωσιν», τόν θεῖον προορισμόν του, πού εἶναι ἡ ὁδός τῆς μιμήσεως αὐτοῦ τοῦ Δημιουργοῦ του. Τό βαρυσήμαντο προσκλητήριο «ἅγιοι ἔσεσθε, ὅτι ἐγώ ἅγιος, Κύριος ὁ Θεός ἡμῶν» ἰσχύει γιά τόν καθένα ἄνθρωπο, ἀκριβῶς γιατί ὁ ἄνθρωπος θρησκεύει, προέρχεται ἀπό τό Θεό, ἐκζητεῖ τόν Θεό, ἔχει ἔμφυτη τήν θρησκευτικότητα.

Ἀλλά καί κάθε ἄνθρωπος αἰσθάνεται ἀφ’ ἑνός μέν, τό πεπερασμένο τῆς φύσης του, ἀφ’ ἑτέρου δέ, τήν ἁμαρτωλότητά του.

Ἀλήθεια, ποιός ἄνθρωπος δέν εἶναι ἁμαρτωλός; Ποιός θνητός μπορεῖ νά ἰσχυρισθεῖ, ὅτι δέν ἔχει ἁμαρτίες; Ἀφοῦ ὁ ἄνθρωπος κάμνει κακή χρήση τῆς ἐλευθερίας του, ὡς πικρός καρπός ἐπόμενον εἶναι, νά εἰσέρχεται ἡ ἁμαρτία, στό εἶναι του καί νά ἀσθενεῖ ἡ ψυχή. Χάνει, ἔτσι, τήν πρός τόν Θεό παρρησία του καί στερεῖται τῆς χάριτος. Ἡ ἁμαρτία τόν τραυματίζει καί φέρνει τήν κακή ἀλλοίωση τῆς ἀνθρώπινης φύσης. Αὐτό ἀποτελεῖ μία τραγωδία, μία ἀπομάκρυνση ἀπό τό Θεό «εἰς χώραν μακράν», ὡς ἐκείνη, τοῦ ἀσώτου τοῦ Εὐαγγελίου. Καί πλέον ἰσχύει ὁ βιβλικός λόγος: «Ἔφαγεν καί ἐνεπλήσθη καί ἀπελάκτισεν, ἐλιπάνθη, ἐπαχύνθη, ἐπλατύνθη καί ἐγκατέλιπε τόν Θεόν, τόν ποιήσαντα αὐτόν καί ἀπέστη ἀπό Θεοῦ Σωτῆρος αὐτοῦ» (Δευτερ. 32,15).

*

Ἀλλά τό ζήτημα δέν εἶναι ἐκεῖ. Ἡ ἁμαρτία, ξέρουμε ὅ,τι ὑπάρχει. Ὁ διάβολος δέν ὑπνοῖ καί συνεχῶς ἐπιτίθεται. Τά πάθη αἰχμαλωτίζουν. Τά κεράτια ἐξακολουθοῦν νἄναι τροφή, ὄχι μόνον τῶν χοίρων καί «τά δέ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας, θάνατος» (Ρωμ. 6,23). Τό πρόβλημα ἀλλοῦ ἐστιάζεται καί αὐτό ἔχει μεγάλη σημασία. Εἶναι τό ζήτημα τῆς ἄγνοιας, περί τοῦ τί εἶναι ἁμαρτία. Δέν ξέρουν πολλοί ἄνθρωποι τήν ἔννοια, τό περιεχόμενο καί τίς συνέπειες τῆς ἁμαρτίας καί ὡς λέγει ὁ Μ. Ἀθανάσιος: «Χριστιανοί πλανῶνται ὡς μήτε τάς Γραφάς ἀνεγνωκότες, μήτε ὅλως εἰδότες τόν Χριστιανισμόν καί τήν ἐν αὐτῷ πίστιν» (PG 26,13). Ἐρωτοῦν: «Εἶναι αὐτό ἁμαρτία; Ἡ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ ἀναφέρει κάπου τήν κακή αὐτή πράξη; Εἶναι ἀλήθεια, ὅτι ὁ Θεός δέν τό θέλει αὐτό»; Ἰσχύουν ἀκόμα καί σήμερα «οἱ ἐντολές τοῦ Θεοῦ»; Συνηθισμένες φράσεις, πού καταδεικνύουν τήν ἡμιμάθεια καί τήν ἄγνοια. Καί ἀκόμη περισσότερο φανερώνει ὅτι πολλοί ἄνθρωποι εἶναι μπερδεμένοι, χωρίς τήν ἀληθῆ παιδεία, ἀλλά μέ καμύοντας πνευματικῶς τούς ὀφθαλμούς.

Ἔτσι «τό παράπονο» τοῦ Θεοῦ ἐξακολουθεῖ νά εἶναι ἐνώπιόν μας, ὅτι: «Δι’ ὑμᾶς βλασφημεῖται, τό ὄνομά μου, ἐν τοῖς ἔθνεσι» (Ρωμ. 2,24). Διαπιστώνεται ἐπακριβῶς μία διάσταση μεταξύ τοῦ εἶναι καί τοῦ φαίνεσθαι στή ζωή πολλῶν ἀνθρώπων. Ἐμφανίζεται μία προσκόλληση σέ ἐξωτερικούς τύπους καί μία περιφρόνηση τῆς Ἐκκλησίας καί τῆς διδασκαλίας της, πού εἶναι διδασκαλία τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ. Ὡς συνέπεια, ἡ Ἐκκλησία θεωρεῖται μουσεῖο, μεσαίωνας, εἰκονική πραγματικότητα, σκοταδισμός, ἄρνηση. Ἀντιμετωπίζεται μέ ἐπιπολαιότητα καί προχειρολογία. Ὁ Θεός ἐξορίζεται καί ἀποκλείεται ἀπό τόν δημόσιο βίο καί ὁ ἄνθρωπος παίρνει τήν θέση τοῦ Θεοῦ. Φθάνουμε ἔτσι, σέ μιά

ὑπερφίαλη ἀθεΐα καί σέ μιά θεοποιημένη τεχνολογία. Ὁ ἄνθρωπος, λέγουν, εἶναι τό πᾶν, τό «ἐγώ» του καί ἡ ἐξουσία του. Ἀπό τό ἄλλο μέρος ἐπικρατεῖ καί ἡ ἀντίληψη ὅτι ἡ ἐπιστήμη εἶναι πανάκεια καί θά λύσει ὅλα τά θέματα καί οἱ ποικίλες οἰκονομικές θεωρίες θά φέρουν τήν εὐτυχία στόν κόσμο.

Καί βέβαια ὅλα αὐτά, συντελοῦνται ἐρήμην τῆς φθαρτότητας τοῦ ἀνθρώπου, τῆς ὕπαρξης, τῆς πέραν τοῦ τάφου ζωῆς, τῆς αἰωνιότητας, τῆς δυναμικῆς τῆς θέωσης τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ ἁγιασμοῦ, στό τέλος, τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ. Αὐτό εἶναι ἡ ἐκκοσμικευμένη κοινωνία. Οἱ ἄνθρωποι ἔφθασαν πλέον στό σημεῖο, νά μή δέχονται τήν διδαχή τῆς Ἐκκλησίας, οὔτε συμβουλή, οὔτε ὑπόδειξη, οὔτε διόρθωση, μά οὔτε μετάνοια. Τό σύνθημα εἶναι: «Φύγε Θεέ, δέν σέ θέλουμε». Ὅπως στό Εὐαγγέλιο, ὅπου εἶπαν στόν ἴδιο τόν Κύριο οἱ Γαδαρηνοί νά ἀναχωρήσει ἀπό τόν τόπο τους: «Ἀπελθεῖν ἀπ’ αὐτῶν» (Λουκ. 8,37). Νά φύγει. Καί ὁ Κύριος «ἐμβάς εἰς τό πλοῖον» ἔφυγε. Καί ὁ Χριστός εἶχε πεῖ στούς μαθητές Του καί τά φοβερά ἐκεῖνα λόγια: «Καί ὅς ἐάν μή δέξηται ὑμᾶς, μηδέ ἀκούσῃ τούς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι ἔξω τῆς οἰκίας ἤ τῆς πόλεως ἐκείνης ἐκτινάξατε τόν κονιορτόν τῶν ποδῶν ὑμῶν» (Ματθ. 10,14). Ἀλλά ἰσχύει, ἐν προκειμένῳ, καί ὁ λόγος τῆς Ἀποκάλυψης: «Μνημόνευε οὖν πόθεν πέπτωκας καί μετανόησον... εἰ δέ μή ἔρχομαί σοι ταχύ καί κινήσω τήν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς, ἐάν μή μετανοήσῃς» (Ἀποκ. 2,5). Αὐτή ἡ μετακίνηση τῆς λυχνίας, ἀλήθεια, πόσο βαθύτατο νόημα περιέχει γι’ ὅλους μας! Καί στό διάβα τῆς ἱστορίας εἶναι γεγονός ὅτι ἔχει μετακινηθεῖ ἡ λυχνία τῆς πίστεως. Διότι ὁ Κύριος, μή ξεχνᾶμε ἀκόμη ὅτι εἶπε: «Καί ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἅ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης κἀκεῖνά με δεῖ ἀγαγεῖν καί τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσι» (Ἰω. 10,16) καί «πολλοί ἀπό ἀνατολῶν καί δυσμῶν ἥξουσι καί ἀνακλιθήσονται μετά Ἀβραάμ καί Ἰσαάκ καί Ἰακώβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν» (Ματθ. 8,11). Διότι ἐν τέλει: «Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε Κύριε, εἰσελεύσομαι εἰς τήν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ’ ὁ ποιῶν τό θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς» (Ματθ. 7,21). Καί δέν ὑπάρχει τραγικότερο γιά τόν ἄνθρωπο καί τόν λαό νά ζεῖ χωρίς Θεό καί μακαριότερο νά βιώνει Θεό.

*

Προβάλλει, συνεπῶς, ἐκεῖνο τό «μετανόησον», τῆς Ἀποκάλυψης. Αὐτό εἶναι τό σπουδαιότερο. Αὐτό εἶναι πού τό κηρύττει συνεχῶς, αἰῶνες τώρα, ἡ Ἐκκλησία. Καί βέβαια: «Οὐκ ἔστι, ἐνταῦθα φραγμός ἀκανθῶν» (Ἰ. Χρυσοστόμου, Περί μετανοίας, ὁμιλία η’, PG 49,335). Στήν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, εἶναι ἀληθές, δέν ὑπάρχει φράκτης μέ ἀγκάθια. Ἔλα, λοιπόν, μή φοβᾶσαι. Μά λέγεις: «Εἶμαι γεμᾶτος μέ ἁμαρτίες. Εἶναι μαυρισμένη ἡ ψυχή μου». «Μά, ἴσως, δέν μᾶς θέλει πλέον, μέ τόσα πού ἔχω κάμει». Πόσο λάθος σκεπτικό εἶναι αὐτό!

Ἡ Ἐκκλησία, ὀφείλουμε ὅλοι νά ἐννοήσουμε βαθειά μέσα μας, ὅτι εἶναι «πανδοχεῖο

χάριτος». Διανυκτερεύει. «Ἐπιχέει ἔλαιον καί οἶνον» στίς πληγές. Θεραπεύει. Λυτρώνει. Ἀνορθώνει. Ξεκουράζει τίς ψυχές. Ἡ ἀπάντηση στό κακό πού ἐμφανίζεται εἶναι ἡ πρόσκληση στήν ἁγιότητα καί περιεχόμενο της εἶναι τό νέο ξεκίνημα μιᾶς ἐνάρετης βιοτῆς. Καί τοῦτο, γιατί ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἡ ἱστορία τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ γιά τόν κάθε ἄνθρωπο καί ὁ Θεός συγκαταβαίνει, γιατί θέλει ὁ ἄνθρωπος ν' ἀνυψωθεῖ. Ὁ Ἴδιος ὁ Κύριος διαβεβαιώνει: «Τόν ἐρχόμενον πρός με οὐ μή ἐκβάλω ἔξω» (Ἰω. 6,37) καί «οὐ γάρ ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλά ἁμαρτωλούς εἰς μετάνοιαν». Ἡ ἄπειρη εὐσπλαγχνία τοῦ Θεοῦ, ἡ ἀνείκαστη μακροθυμία Του συγκρατοῦν τήν δίκαιη θεία ὀργή. Σ' αὐτή τήν σύναξη τοῦ Θεοῦ, τήν Ἐκκλησία, στήν ἄλλη πραγματικότητα, στό δικό της χῶρο, νοιώθει πλέον ὁ ἁμαρτωλός, πού μετανοεῖ εἰλικρινά, τήν «εὐπρεπεστάτη ἀλλοίωση».

Ὁ ἱερός Χρυσόστομος θά ὑπογραμμίσει: «Ἁμαρτωλός εἶ; Εἴσελθε εἰς τήν Ἐκκλησίαν, εἰπέ ὅτι ἡμάρτηκα καί ἔλυσας τήν ἁμαρτίαν» (Περί μετανοίας ὁμιλία γ', ΕΠΕ, 30,136) καί θά συμπληρώσει: «Ἰατρεῖον γάρ ἐστι ἐνταῦθα, οὐ δικαστήριον, οὐκ εὐθύνας ἁμαρτημάτων ἀπαιτοῦν, ἀλλά συγχώρησιν ἁμαρτημάτων παρέχον» (ὅπ. παρ. 154).

Ἐκεῖ, ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ λαξεύει τήν σκληροκαρδία τῶν ἀνθρώπων. Ἐκεῖ σφογγίζει τά δάκρυα τοῦ μετανοοῦντος. Ὁ «παλαιός ἄνθρωπος» ἐξαφανίζεται. Οἱ αἰχμάλωτοι ἀπό τό νόμο τῆς ἁμαρτίας ἐλευθερώνονται. Οἱ φθαρμένες εἰκόνες τοῦ Θεοῦ ἀνακαινίζονται. Ἐκεῖ, στήν Ἐκκλησία ἀκούγεται ἡ φωνή τοῦ Θεοῦ. Ἴσως ἡ ντροπή τῆς ἐνοχῆς κάμνει νά κρατᾶς μία ἀπόσταση. Δέν εἶναι ὅμως σωστό αὐτό. Γνώριζε, πώς ὅλοι μας εἴμαστε ἁμαρτωλοί ἀλλά συνάμα καί «οἰκεῖοι τοῦ Θεοῦ» (Ἐφ. 2,19). Γι' αὐτό, ἄκουε τήν φωνή τοῦ Θεοῦ ὡς πατρική φωνή, ὡς φωνή ἀγάπης καί φιλευσπλαγχνίας. Αὐτή ἡ φωνή εἶναι προσωπικό ἱερό προσκλητήριο γιά σένα. Σέ καλεῖ ὁ Θεός γιά μετάνοια. Νά πᾶς κοντά Του, νά συμφιλιωθεῖς. Νά γίνεις φίλος Του. Ν' ἀκούσεις τό: «Ὑμεῖς φίλοι μου ἐστέ» (Ἰω. 15,14). Καί ἐν προκειμένῳ, «ὁ Θεός ἐστιν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καί τό θέλειν καί τό ἐνεργεῖν ὑπέρ τῆς εὐδοκίας» (Φιλιππ. 2,13). Ἐκεῖ, στήν Ἐκκλησία, τελικά, κατεργάζεται ἡ σωτηρία τῆς ψυχῆς. Μ' αὐτό τό ἦθος τῆς μετάνοιας ἐπιτυγχάνεται ἡ ἐπάνοδος στό σπίτι τοῦ Θεοῦ. Ὁ Κύριος κρούει διακριτικά τήν θύρα τῆς ψυχῆς καί περιμένει. Πάντοτε περιμένει τήν ψυχή! «Ἰδού, λέγει, ἕστηκα ἐπί τήν θύραν καί κρούω˙ ἐάν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου καί ἀνοίξῃ τήν θύραν καί εἰσελεύσομαι πρός αὐτόν καί δειπνήσω μετ' αὐτοῦ καί αὐτός μετ' ἐμοῦ» (Ἀποκ. 3,20). Πρόκειται γιά μιά εὐλογημένη συνάντηση. Ὁ Θεός πάνω ἀπό ὁ,τιδήποτε ἄλλο, εὐχαριστεῖται, ἀναπαύεται στόν μετανοήσαντα ἄνθρωπο. Σέ μία λειτουργική ἐκφώνηση ἀναφέρεται: «Ὅτι ἅγιος εἶ ὁ Θεός ἡμῶν καί ἐν ἁγίοις ἐπαναπαύει...». Ἡ ἔκφραση αὐτή «ἀναπαύω» μαρτυρεῖ ὅτι ὁ Θεός εἰσέρχεται στόν ἄνθρωπο. Πρόκειται γιά μιά συγκατοίκηση ἀλλά ὄχι μέ ἔννοια συμβατική, κοσμική ἀλλά ὡς ἡ παρουσία τοῦ Θεοῦ πού εἶναι ἕνα ἐσωτερικό

μήνυμα, μία ἐσωτερική πληροφορία τῆς θείας παρουσίας πού ὁδηγεῖ σέ ριζικές ἀλλαγές τρόπου ζωῆς, ζωῆς ἐν Κυρίῳ πλέον.

Καί βέβαια, «ἡ ἐν Χριστῷ ζωή φύεται ἐν τῷδε τῷ βίῳ καί τάς ἀρχάς ἐντεῦθεν λαμβάνει. Ἡ δέ τελείωσις αὐτῆς πραγματοποιεῖται ἐπί τοῦ μέλλοντος, ἐπειδάν εἰς ἐκείνην ἀφικώμεθα τήν ἡμέραν» (Νικολάου Καβάσιλα, Περί τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, §1, PG 150,493B). Εἶναι ἡ ἐσχατολογική προοπτική.

*

Γι’ αὐτό, ὅλοι ἀνεξαιρέτως οἱ ἄνθρωποι ὀφείλουμε νά μή λησμονοῦμε, ὅτι εἴμεθα πλάσματα «κατ’ εἰκόνα καί καθ’ ὁμοίωσιν» Θεοῦ, ὁ Ὁποῖος ἔχει τόν πρῶτο καί τόν τελευταῖο λόγο. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἡ μόνη πού μᾶς διασφαλίζει τήν λύτρωση ἀπό τήν ἁμαρτία, τήν σωτηρία, τόν ἁγιασμό, τήν κοινωνία μέ τό Θεό. Αὐτή τήν εὐεργετική καί ἁγιαστική δύναμη τῆς Ἐκκλησίας, δέν πρέπει νά τήν χάσουμε, πρίν κλεισθεῖ ἡ θύρα τοῦ θείου ἐλέους καί πρίν ἀκουστεῖ ὁ λόγος «οὐκ οἶδα ὑμᾶς» (Ματθ. 25,12).

Δέν εἴμαστε, ἄλλωστε, μόνοι. Δέν ἔχουμε ἐγκαταλειφθεῖ. Καμμία ἀπογοήτευση δέν χωρεῖ. «Οὐ δεινόν, τό παλαίοντα πεσεῖν, ἀλλά τό μεῖναι ἐν τῷ πτώματι˙ οὐδέ χαλεπόν, τό πολεμοῦντα τρωθῆναι, ἀλλά τό μετά τήν πληγήν ἀπογνῶναι καί ἀμελῆσαι τοῦ τραύματος» θά πεῖ ὁ Χρυσορρήμων (Πρός Θεόδωρον ἐκπεσόντα, PG 47,309). Ὁ Χριστός διά τῆς Ἐκκλησίας Του εἶναι κοντά μας. Ἡ φιλευσπλαγχνία Του μᾶς σκεπάζει. Ἡ Ἐκκλησία δέν μᾶς ὁδηγεῖ στήν ἀπελπισία, ἀλλά στή Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν. «Ὁ Χριστός εἶναι ὁ Μυσταγωγῶν καί ἡ Ἐκκλησία ὀρθοῦσα (=πού ἀνορθώνει)» (Ἰω. Χρυσοστόμου, Περί μετανοίας, η’ ὁμιλία, PG 49,335). Ἄλλωστε, ὡς λέγει ἡ Εὐχή πού ἀφορᾶ τόν καθένα πιστό χριστιανό, ἰσχύει τό: «Σοί μόνῳ ἁμαρτάνομεν, ἀλλά καί σοί μόνῳ λατρεύομεν...» (Ἑσπερινός τῆς Γονυκλισίας Πεντηκοστῆς). Μόνο ὁ διάβολος δέν μετανοεῖ ποτέ, οὔτε λέγει τό «ἡμάρτηκα». Καί ἡ Ἐκκλησία ὑπάρχει στόν κόσμο, ἀκριβῶς, γιά νά κηρύττει: «Μετανόησον»! Ὑπάρχει γιά νά δίνει ἐλπίδα, γιατί εἶναι «μεγάλη τῆς ἐπί τόν Κύριον ἐλπίδος ἡ δύναμις, φρούριον ἀχείρωτον, τεῖχος ἄμαχον, συμμαχία ἀκαταγώνιστος, λιμήν εὔδιος, πύργος ἀκαταμάχητος, ὅπλον ἀήττητον, δύναμις ἄμαχος καί ἐκ τῶν ἀπόρων εὑρίσκουσα πόρον (=πού ἀπό τά ἀδιέξοδα βρίσκει διέξοδο)» (Ἰω. Χρυσοστόμου, Εἰς τόν ι’ ψαλμόν, PG 55,140). Ὑπάρχει δέ ἡ Ἐκκλησία γιά νά προσφέρει καί ἀποκαλύπτει στίς ψυχές καιρό μετάνοιας, δηλαδή εὐκαιρίες μετάνοιας μέ τήν βιβλική ἔννοια τῆς λέξεως «καιρός». Λέγει ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν: «Ἰδού νῦν καιρός εὐπρόσδεκτος, ἰδού νῦν ἡμέρα σωτηρίας» (Β’ Κορ. 6,2). Γι’ αὐτό καί πάλιν λέγει τό: «Ἐξαγοραζόμενοι τόν καιρόν» (Ἐφεσ. 5,16).

Εἰλικρινά, δέν ξέρουμε τί συμβαίνει στή κάθε ψυχή. Ὁ Θεός ξέρει. Αὐτός πού

θητεύει σήμερα στά ἔργα τοῦ σκότους καί τῆς σαρκός, αὔριο, μπορεῖ νά καταθέτει στά πόδια τοῦ Ἐσταυρωμένου τήν συντριβή του, νά ψελλίσει τό «ἥμαρτον» καί νά λουσθεῖ στά δάκρυα τῆς μετάνοιάς του. Ποῦ ξέρεις; Αὐτός πού εἶναι σήμερα ὁ Φαρισαῖος, αὔριο, νἆναι ὁ Τελώνης. Αὐτός, πού ἀκούει στό ὄνομα Ζακχαῖος, αὔριο, νά τόν βλέπεις ν' ἀνεβαίνει στή συκομορέα. Καί ἐκεῖνος, πού ἦταν «ἄρχων τῆς συναγωγῆς, ὁ Ἰάειρος, νά τόν βλέπεις, νά πέφτει στά πόδια τοῦ Ἰησοῦ, παρακαλῶντας Τον νά ἔλθει στόν οἶκο του. Γιά τόν καθένα, λοιπόν, ὑπάρχει ἡ ὥρα του. Ἡ ὡρίμανση. Καί ἡ ἀληθινή ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας γράφεται μέ τήν ἱστορία τῆς μετάνοιας καί τῆς ἁγιότητας. Αὐτὸ κάνει ἡ Ἐκκλησία. Αὐτό εἶναι τό πρωταρχικό καί τό κύριο ἔργο της. Ὅλα τά ἄλλα, εἶναι δευτερεύοντα. Ξέρουμε, βέβαια, ὅτι ὁ ἅδης ὁρμᾶ μέ μανία ἐπάνω Της, ἀλλά ξέρουμε ὅμως ἀκόμη, ὅτι: «Πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς».

Ἡ μάχη μεταξύ ἁμαρτίας καί ἁγιότητας, θά συνεχίζεται, ἀλλά αὐτή ἡ μάχη, συνεχῶς θά μᾶς ἀποκαλύπτει, ὅτι ἡ Ἀνάσταση, εἶναι ἡ νίκη πού ἔρχεται, γιατί ὁ Χριστός εἶναι ὁ Νικητής τοῦ θανάτου.